

Рев 759/11 - накнада штете - акт дискриминације

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 759/11
25.08.2011. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Снежане Андрејевић, председника већа, Јелене Боровац и Михајла Рулића, чланова већа, у парници тужиоца Д.П. из Н.С., чији је пуномоћник М.М., адвокат из Н.С., против тужене Републике Србије, Министарство рада и социјалне политике из Београда, коју заступа Републички јавни правобранилац – Одељење у Новом Саду, ради накнаде штете због дискриминације, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 7713/10 од 17.03.2011. године, у седници већа од 25.08.2011. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 7713/10 од 17.03.2011. године.

Образложење

Пресудом Општинског суда у Новом Саду П 10982/2008 од 23.10.2009. године, која је исправљена решењем под истим бројем од 17.12.2009. године, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужена да му накнади нематеријалну штету на име претрпљених душевних болова због дискриминације у

износу од 500.000,00 динара. Усвојен је захтев тужиоца за ослобађање од плаћања судске таксе и трошкова поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 7713/10 од 17.03.2011. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда. Трошкови жалбеног поступка тужиоцу нису досуђени.

Против другостепене пресуде тужилац је благовремено преко пуномоћника изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права. Ревизија је поднета 27.04.2011. године.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 399. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 125/04, 111/09), који се примењује на основу члана 55. став 1. Закона о изменама и допунама ЗПП („Службени гласник РС“ број 111/09), будући да је ревизија против другостепене пресуде изјављена после 29.12.2009. године и утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијом се неосновано указује на битну повреду поступка из члана 361. став 2. тачка 12. ЗПП, будући да је побијана пресуда јасна, није противречна и садржи разлоге о битним чињеницама. Ревизијом се такође неосновано истиче битна повреда поступка из члана 361. став 1. ЗПП учињена пред другостепеним судом.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је од 2005. године, када је био стар 22 године, услед повреде пршљенова трајно везан за инвалидска колица и у потпуности упућен на туђу негу и помоћ. Решењем Центра за социјални рад у Новом Саду од 26.10.2006. године тужиоцу је признато право на увећани додатак за туђу негу и помоћ, због телесног оштећења од 100%. Тужилац на име туђе неге и помоћи прима 16.675,00 динара, што му није довољно да покрије трошкове живота, будући да има повећану потребу за лековима и помагалима. Тужилац је поднео тужбу за накнаду нематеријалне штете јер трпи душевне болове услед дискриминације до које је дошло с обзиром да су војним инвалидима Законом о основним правима бораца, војних инвалида и породица палих бораца призната већа права од оних које предвиђа Закон о изменама и допунама Закона о социјалној заштити и обезбеђивању социјалне сигурности грађана, која су призната цивилним лицима, па и тужиоцу.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно је у нижестепеним пресудама примењено материјално право кад је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца да му тужена исплати 500.000,00 динара на име накнаде нематеријалне штете по основу претрпљених душевних болова због дискриминације.

Према члану 26. ст. 1. и 2. Закона о забрани дискриминације („Службени гласник РС“ број 22/09), дискриминација постоји ако се поступа противно начелу постојања једнаких права и слобода особа са инвалидитетом у политичком, економском, културном и другом аспекту јавног, професионалног, приватног и породичног живота. Начин остваривања и заштита права особа са инвалидитетом уређује се посебним законом. Закон о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом објављен је у „Службеном гласнику РС“ број 33/06 од 17.04.2006. године. Чланом 4. овог закона прописано је да су органи јавне власти дужни да особама са инвалидитетом обезбеде уживање права и слобода без дискриминације, а чланом 5. истог закона забрањено је вршење права утврђених овим законом противно циљу у коме су призната, или са намером да се повреде или ограниче права других, или да се изазову озбиљне последице по безбедност земље, јавни поредак и морал. Чланом 8. истог закона прописано је да се не сматрају повредом начела једнаких права и обавеза нити дискриминацијом: 1) одредбе закона, прописа, као ни одлуке или посебне мере донете у циљу побољшања положаја особа са инвалидитетом, чланова њихових породица и удружења особа са инвалидитетом, којима се пружа посебна подршка неопходна за уживање и остваривање њихових права под истим условима под којима их уживају и остварују други; 2) доношење, односно задржавање постојећих аката и мера чији је циљ отклањање или поправљање неповољног положаја особа са инвалидитетом којима се пружа посебна подршка. Забрана дискриминације предвиђена је чланом 21. Устава Републике Србије, према коме се, између осталог, не сматрају дискриминацијом посебне мере које Република Србија може увести ради постизања пуне равноправности лица или групе лица која су суштински у неједнаком положају са осталим грађанима. Чланом 97. став 1. тачка 10. Устава РС прописано је, између осталог, да Република Србија уређује и обезбеђује систем у областима социјалне заштите, борачке и инвалидске заштите. Протоколом број 12 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода („Службени лист СЦГ“ – Међународни уговори бр. 9/2003), у члану 1. прописано је да ће се свако право које закон предвиђа остваривати без дискриминације по било ком основу, као што је пол, раса, боја коже, језик, вероисповест, политичко или друго уверење, национално или друштвено порекло, повезаност са националном мањином, имовина, рођење или други статус. Јавне власти неће ни према коме вршити дискриминацију по основима као што су они поменути у ставу 1. Према члану 8. Закона о забрани дискриминације, повреда начела једнаких права и обавеза постоји ако се лицу или групи лица због његовог односно њиховог личног својства, неоправдано ускраћују права и слободе или намећу обавезе које се у истој или сличној ситуацији не ускраћују или не намећу другом лицу или групи лица, ако су циљ или последица предузетих мера неоправдани, као и ако не постоји сразмера између предузетих мера и циља који се овим мерама остварује.

По оцени Врховног касационог суда, доношењем закона којима се различитим категоријама лица са инвалидитетом признају права различитог обима и

садржаја, тужена у својству законодавца није дискриминисала тужиоца као цивилног инвалида, дајући му мања права него војним инвалидима. Наиме, тужена Република Србија је као законодавац овлашћена, у смислу чл. 18, 27, 69. и 97. Устава Републике Србије, да у складу са процењеним могућностима и потребама доноси законе и уређује односе у разним областима живота, па тако и у области социјалне заштите, при чему одређеним категоријама корисника те заштите пружа онај обим права који сматра погодним. Држава у оквиру својих могућности и процењених потреба одређеним категоријама лица обезбеђује одговарајући ниво социјалне заштите. То што је у различитим прописима разним категоријама особа са инвалидитетом дат различит обим права само за себе не представља дискриминацију као основ за накнаду штете о којој суд одлучује у поступку за накнаду штете, а оцена уставности закона у надлежности је Уставног суда. Дискриминација би могла настати и у примени ових прописа, уколико би се према лицима која уживају заштиту поступало другачије него према лицима која се налазе у истој или сличној ситуацији. Држави по правилу припада слободна процена у доношењу прописа и заштити одређених категорија лица, а из члана 21. став 4. Устава Републике Србије произилази и могућност такозване позитивне дискриминације, па да се не би могле сматрати дискриминацијом посебне мере које Република Србија може увести ради постизања пуне равноправности лица или група лица која су суштински у неједнаком положају са осталим грађанима, а не би се могло сматрати ни да су дискриминисана лица која оваквим мерама нису обухваћена. Стога је тужбени захтев тужиоца правилно одбијен као неоснован, а ревизијом се неосновано истиче погрешна примена материјалног права.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, на основу члана 405. став 1. ЗПП.

Председник већа – судија

Снежана Андрејевић,с.р.